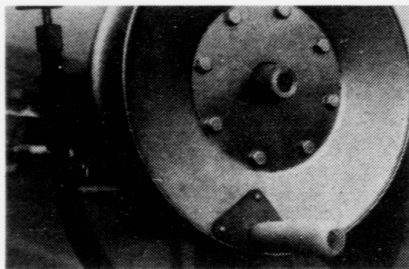

Teir halda hjólunum gangandi

Føroyska »høgguslokka«-vintýrið í Afrika er byrjað.

Tey tvey fyrstu føroysku fiskiskipini, Logos og Svalbard loystu frá landi og settu kós móti canarisku oyggjunum í vikuni.

Við hesum tiltakinum er enn einaferð skjóttil settur á og ein nýggj roynd byrjað í tey skjótt 100 ári føroyingar hava rikið fiskiskap á opnum havi — hesaferð fyrri at bjarga tí vinnu, sum longu er í gongd og sum nú er við at vera stongd burtur frá øðrum fjarleiðum.

Um talan verður um nakað nýtt høgguslokkaevintýr í Afrika eins og vit hava havt eitt rækjuævintýr í Grønlandi er ov tidliga at siga nakað um enn. Men um einar 14 dagar fara trolini í sjógvin fyrri fyrstu ferð við afrikansku strondina. Tá fæst at vita, um aðrir skulu fylgja eftir og í enn nøkur ár bera veiðuna góða til lands fyrri at halda samfelagshjólunum her heima gangandi.

Tað er ikki bert talan um skip úr jarni, um tøl á pappirinum, um sáttmálar við fremmandar tjóðir. Talan er eisini um eina stóra broyting hjá føroyska fiskimanninum. Fyrr gekk leiðin norður til Ísland og Grønland, norður til kaldari sjógv og klíma. Nú gongur leiðin suður móti ekvador, har hitin mangan liggur upp ímóti teimum 30 stigunum. Eru hetta umstøður at bjóða einum føroyskum fiskimanni, sum hevur tradítiónir fyrri at fiska har frostur og ódnarveður mangan er hvønn dagskostur!

Tað er greitt, at her verður talan um eina sinnalagsbroyting hvat viðvíkur arbeidsumstøðum hjá fiskimanninum. Frá at hava arbeitt í 25 kuldastigum skal fiskimaðurin nú knappliga venja seg við at arbeiða í 25 hitastigum. Tv. s. ein munur uppá 50 stig — sjálvandi til tíðir.

Umframt hitan, so verður tað eisini ein broyting knappliga at skula arbeiða saman við koreanarum og arabarum. Hetta eru fólkasløg, sum ikki áður hava roynt seg umboð á føroyskum fiskiskipum. Her verður tað eisini ein spurningur um at skilja hvønn annan, tí talan er um fleiri ymisk mál. Men áhugavert verður tað so vist hjá bæði skipaeigarumog teimum sum manna skipini og ikki minst hjá okkum sum sita eftir á hesum klettum at meta, hvat úrslit fer at spyrjast burtur úr hesum royndum at halda føroysku samfelags hjólunum gangandi við somu ferð í enn nøkur ár. Livst so spyrst.

Jan

Partur av føroyska rækjuflotanum í Grønlandi leggur nú um til høgguslokk við afrikastrondina

Logos og Svalbard fóru avstað í vikuni

Mikukvöldið og hóskvöldið í hesi vikuni fóru tey bæði fyrstu skipini av tilsamans fimm suður til Canarisku oyggjarnar, haðani tey um einar 14 dagar skulu byrja veiðu eftir høgguslokki og øðrum fiskasløgum.

Logos fór avstað mikukvöldið og Svalbard fór hóskvöldið. Við teimum báðum skipunum eru umleið 10 mans. Skipari á Svalbard er Absalon Absalonsen, úr Vági, meðan Pauli Reinert Petersen úr Saltnesi er skipari á Logos.

Fimm skip

Tilsamans fimm føroysk fiskiskip hava gjørt sáttmála við eina fyrirkølu á canarisku oyggjunum um at sleppa at veiða allan botnfisk uttanfyri strondina hjá Mauritania. Sáttmálin er fyrri tvey ár og sigur hann, at føroyingar skulu avreiða fiskin til dagspris í Las Palmas, høvuðsstaðnum á canarisku oyggjunum. Nevndu fyrirkølu, sum hevur gjørt sáttmálan við føroysku skipini, skal síðani selja fiskin víðari, serliga til japanska marknaðin.

Umframt Logos og Svalbard er sáttmáli eisini gjørdur fyrri trý onnur rækjuskip. Tey eru Hogi-fossur, Leikur og Orion. Tey royna í lotuni í Eysturgrønlandi.

Tað tekur einar 8 til 10 dagar at sigla til Las Palmas og er ætlanin at bæði føroysku skipini skulu byrja fiskiskap um 1. juni.

Góðar vónir

Vjt høvdu Absalon Absalonsen í telefonini, beint

áðrenn Svalbard fór avstað hóskvöldið. Hann hevði góðar vónir um, at okkurt fer at spyrjast burturúr.

Við Svalbard eru 14 mans. Tá teir koma til Las Palmas skulu aðrir 10 mans við skipinum. Hetta er eisini við í sáttmálanum, sum gjørdur er. Tað verða nakrir suðurekore-anarar og nakrir mauritanarar. Suðurekoreanarar eru við fyrri at leggja føroysku manningini lag á, tí teir eru vanir at fiska á hesum leiðum.

Stórt umskifti

Tað verður stórt umskifti hjá føroyskum fiskimanninum um at fiska fiska so langt suðuri. Hitin er um 25 stig, men tibetur er altíð eitt litið lot, har fiskað verður.

Føroyingar eru so gott sum ókendir við hesar fiskileiðirnar. Kortini hevur eitt føroyskt skip fyrr veitt har. Tað var í 1976, tá Rasmus Effersøe gjørdi ein royndartúr har at fiska hemara og tunfisk.

Absalon sigur seg hava tosað við skiparan á Rasmuss, sum sigur, at tað er onki ov heitt at skula arbeiða á hasum leiðunum, bert skipini hava eina góða ventilatión. Og tað hevur Svalbard. Teir hava just verið á Skála og fingið ventilatiónina gjørdi til hási viðurskiftini umframt annað við.

Fleiri fiskasløg

Talan verður um at fiska vanligu fiskasløgini har,

te. høgguslokkur, tunga, heykur og okkurt annað fiskasløg. Mest verður helst talan um fleiri sløg av høgguslokki, sum rættliga góður prisur er fyrri.

Fiskurin verður frystur í blokk umboð og avreiðdur í Las Palmas. Prisurin í lotuni er góður 20 kr. kilo, so her skuldu verið móguleikar at fingið nakað burtur úr.

Í sáttmálanum við føroysku skipini og fyrirkølu í Las Palmas stendur, at skipini skulu lata 30% av veiðuni til felagið, sum hevur latið loyvi. Felagið letur sjálvt 17% í leigu til stjórna í Mauritania fyrri loyvi.

Vit spurdu Absalon Absalonsen, um hetta ikki er nógv stórvirki partur hjá okkum at lata. Til tað sigur hann, at tað er tað ikki, um so er at teir fáa góðan pris fyrri fiskin. Og tað er tað sum sagt alt, sum bendir á í lotuni.

Munandi verri sáttmálar við Canada

Absalon visir á, at teir fyrr hava havt sáttmálar við Canada, sum hava verið munandi verri enn hesin. Tá skuldu skipini av við upp ímóti 40% av veiðuinntøkuni. Hetta var eisini ein orsök til, at Svalbard ikki fór aftur í canadiskan sjógv at royna.

Vit spurdu eisini Absalon, hvi teir ikki hava gjørt nakað burturúr at fara til Guinea Bissau at fiska, so sum varð tosað um herfyri.

Hann visir í hesum sambandi á, at tað er gott, at

føroysk skip ikki fóru har at royna, tí sum øllum kunnugt brast jú kriggj á millum Guinea Bissau og grannalondini í fjør, og endin bleiv, at grannalondini ognadu sær rættin til grunnarnar uttanfyri — just har, sum avtalað varð, at føroysk skip skuldu sleppa at royna.

Harafrat kemur, at tað bert kann veiðast á teimum leiðunum ein part av árinum, orsakað av hitanum í sjónum. Við Mauritania kann harafturimóti veiðast alt árið, tí hitin í sjónum er rættuliga støðugur.

Russar ikki longur

Absalon greiðir víðari frá, at tað hevur verið sera strílti at fáa ein sáttmála í lag við Mauritania, tí teir hava verið serliga varnir við at geva fleiri londum fiskisáttmálar. Hetta kemst av, at russar hava veitt á hasum havleiðunum í nógv ár, men nú eru teir so ríknir burtur, tí menn mettu, at teir hildu ikki sáttmálarnar. Í dag er einki russiskt skip har.

Tá ið tað var uppá tað mesta vóru tilsamans 800 skip, flest russisk við Mauritania og fiskaðu. Í dag er talið bert nøkur fá hundrað.

Absalon sigur, at teir eftir langar og drúgvir samráðingar fingi ein sáttmála. Hetta kemst m. a. av, at teir, ið eiga fiskiloyvini ynskja at fáa skandinav har suður at fiska heldur enn russar.

Fyribils er so ætlanin at lata Svalbard vera verandi har suðuri. Manning verður skift út nakrar ferðir um árið.